

Lääketieteen ja hammaslääketieteen kansallinen oppimateriaalin tietovaranto

Tiina Salmijärvi¹, Olli Lehto², Topi Litmanen², Jarmo Reponen¹ ja Petri Kulmala¹
¹Oulun yliopisto, lääketieteellinen tiedekunta, ²Tieteen tietotekniikan keskus, CSC

MEDigi-verkoston toimesta on rakennettu lääketieteen ja hammaslääketieteen alan yhteinen sähköinen oppimateriaalin tietovaranto, josta opettaja voi helposti hakea valmista oppimateriaalia opetuskäyttöön. Tallentaessaan oppimateriaalia tietovarantoon opettaja antaa käyttöluvan muille saman alan opettajille yliopistoissa. Näin ollen alan opetustyötä tekeillä on oikeus käyttää tietovarannon materiaalia opetustyössään kansallisesti. Tietovarannon kehitystyö aloitettiin MEDigi-hankkeessa (2018 - 2021). Tietovarannon ylläpidosta ja kehittämisestä ovat vastanneet hankkeen jälkeen viisi MEDigi-verkostossa mukana olevaa yliopistoa. Tietovaranto on ollut käytössä yli kaksi vuotta.

Mahdollisuus rajata tietovarannon käyttäjiä eri vaatimusten perusteella

Kyseessä on rajatun käytön tietovaranto, koska lainsäädäntö asettaa tarkat vaatimukset potilastapauksia sisältävien materiaalien käytölle. Näin ollen lääketieteen ja hammaslääketieteen tietovarannon digiopetusmateriaalit on tarkoitettu vain näiden alojen opetushenkilöstön käyttöön yliopisto-opetuksessa. Tietovarannon rakenne mahdollistaa tämän toimintamallin myös muille rajauksia tarvitseville opetusaloille. Tietovarannon kehittämistyön yhteydessä on luotu opettajalle selkeä toimintamalli oppimateriaaliprosessin työstämiseen. Toimintamalli sisältää toimintaohjeen lisäksi verkko-opetusmateriaalin käyttöoikeussopimuksen, jolla jaetaan käyttöoikeus muille opettajille.

Digiopetusmateriaalin laatiminen ja käyttöön ottaminen

Oppimateriaalin tekijä luo ydinaineen pohjalta materiaalin

Ydinaineen pohjalta suunnitellut, luvitut ja valmistetut digimateriaalit ovat syntyneet MEDigi-hankkeessa oppiainekohtaisissa jaostoissa. Osa materiaaleista on tehty useamman asiantuntijan yhteistyönä ja osa henkilökohtaisina tuotoksina. Hankkeen jaostoja ohjeistettiin käyttämään eAMK:n digiopetuksen laatuksikriteereitä materiaalien valmistamisessa.

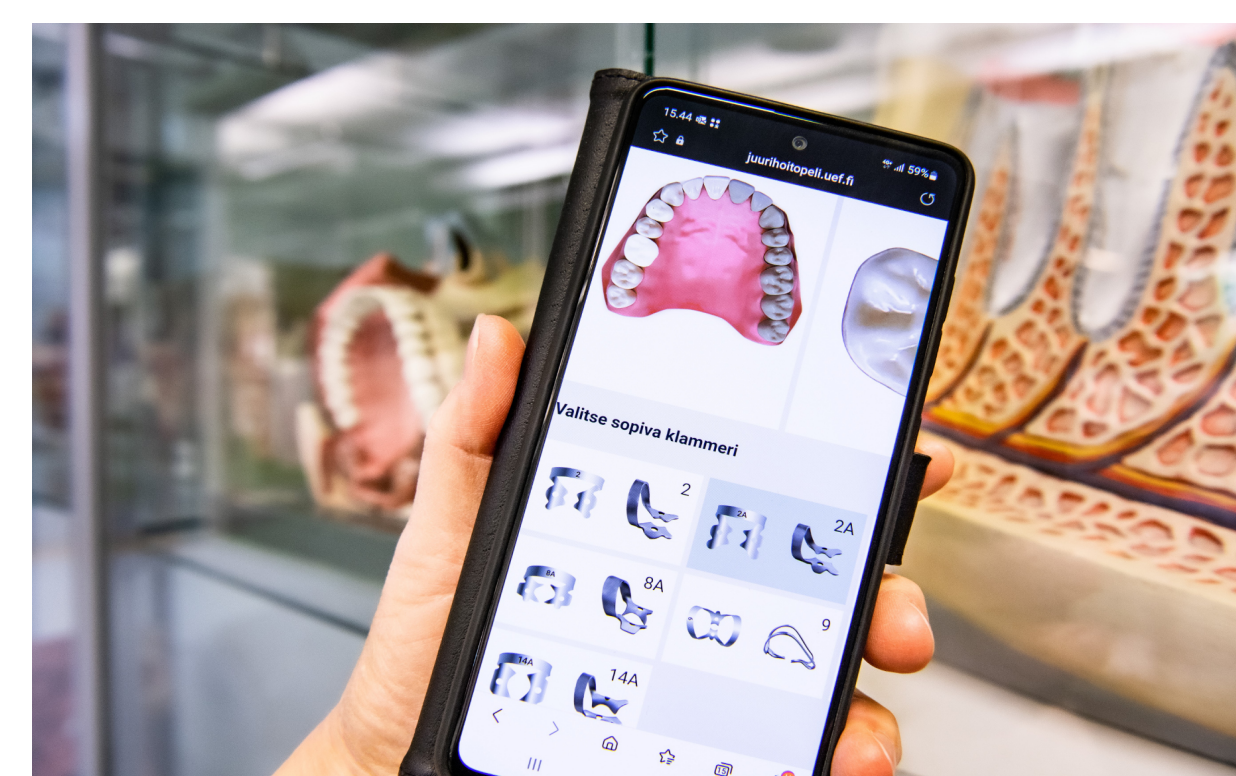
Tietovarannosta etua eri tasoilla

Tietovaranto toimii paitsi oppimateriaalin tallennus-, jakelu- ja julkaisukanavana, auttaa se myös yhtenäistämään opetusta pitkällä aikavälillä yliopistoissa. Yhteinen toimintamalli, ohjeet, suositukset ja sopimukset tukevat oppimateriaalin tuottamisprosessia. Näin tietovaranto lisää opetuksen läpinäkyvyyttä ja toimii osana laadunvarmistusta sekä opetuksen harmonisointia kansallisella tasolla.

"Sen, mitä voimme tehdä yhdessä, ei jokaisen kannata tehdä erikseen".

Tietovarannon teknisenä toteuttajana CSC

Tietovarannon kehitystyöstä vastaa CSC – Tieteen tietotekniikan keskus. Kehitystyössä on huomioitu yhteneväisyys Avointen oppimateriaalien kirjaston (aoe.fi) kanssa. Molemmat palvelut käyttävät samaa metatietomallia ja oppimateriaalien kuvailutiedot ovat yhteneväisiä. Tämä parantaa oppimateriaalien käytettävyyttä ja yhtenäistää digitaalisten oppimateriaalien kuvailua kansallisella tasolla. Lisäksi MEDigi-tietovarantoon on lisätty lääketieteen ja hammaslääketieteen spesifisiä sanastoja ja koodistoja. Tietovarantoa kehitetään käytettävyyttä ja käyttäjien tarpeita huomioiden. Käyttäjien palautteella on merkittävä rooli tietovarannon kehitystyössä. Opettajakäyttäjistä koostuva raati on aloittanut työnsä vuonna 2023.

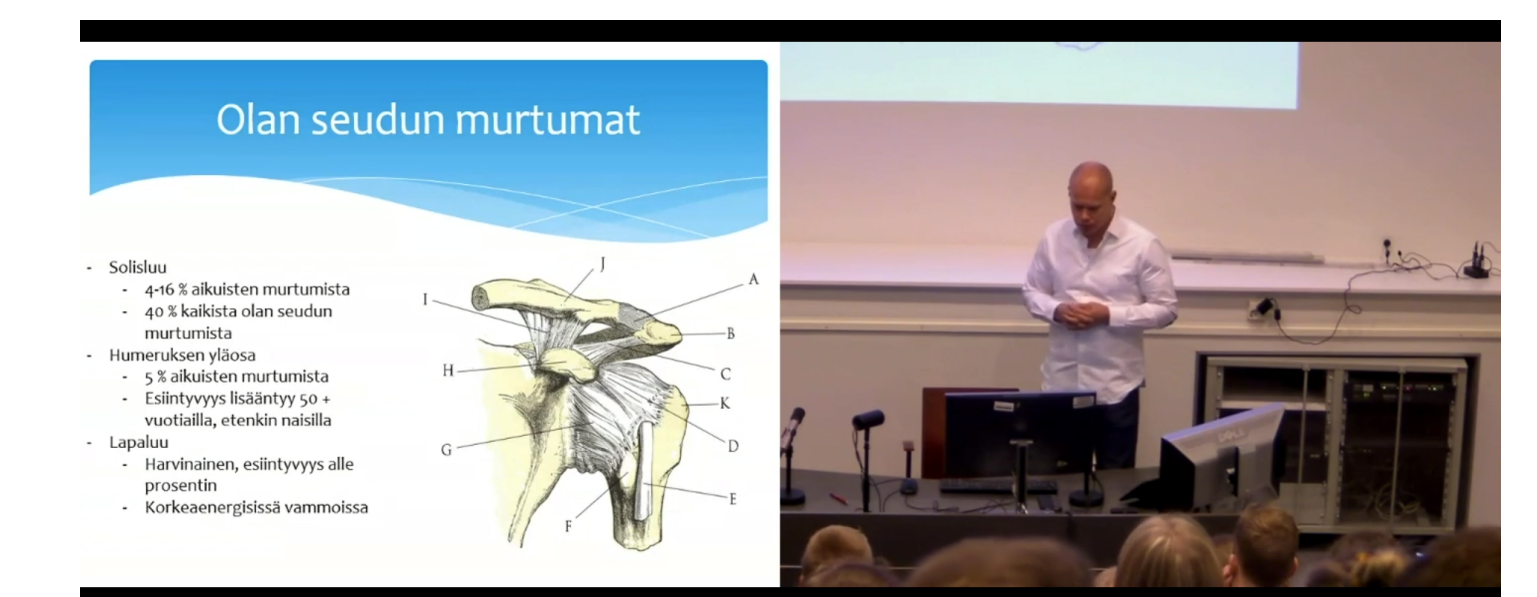
Kuva: Raija Törrönen
Hammaslääketieteen Juurihoitopeli löytyy tietovarannosta.

Kuva: Tiina Salmijärvi Olli Lainialan tuottamasta materiaalista Radiologistien kuvien verkkokurssi "Natiivikuvia päivystävälle lääkärille" on ladattavissa tietovarannon kautta. Verkkokurssi on käytössä kaikissa yliopistoissa. Verkkokurssiin on työstänyt Tampereen yliopistossa Olli Lainiala.

Kuva: Tiina Salmijärvi
Psykiaatriassa hyödynnetään videoita ja podcasteja opetuksessa. Tällä videolla demonstroidaan psykoottisen potilaan haastattelua näyttelijöiden avulla.

Kuva: Tiina Salmijärvi Joonas Sirolan tuottamasta materiaalista Ortopediassa on tuotettu paljon opetusvideoita sekä oppimateriaaleja ja ne löytyvät helposti tietovarannosta. Video auttaa opitun kertaamisessa ja opiskelija voi valita itselleen parhaimman ajankohdan videon katsomiseen. Kuvassa videoita paljon tuottanut apulaisprofessori Joonas Sirola Itä-Suomen yliopistosta.

MEDigi-julkaisuja: Levy A R, Kulmala P, Merenmies J, Jääskeläinen J, Kortekangas-Savolainen O, Jääskeläinen J, Nikkari S, Remes A, Reponen J. (2019). National MEDigi project: systematic implementation of digitalization to undergraduate medical and dental education in Finland. Finnish Journal of eHealth and eWelfare, 11(4), 357–361. <https://doi.org/10.23996/fjhw.83309>
 Levy A, Reponen J. Lääketieteen alojen opetuksen digiloikka: MEDigi-hankkeen raportti. Oulun yliopisto, 2022. <http://um.fi/urn:isbn:9789526232461>
 Tuovinen T, Reponen J, Isoviita V-M, Koskela T, Levy A, Pääkkönen J, Ravaja N, Saari T, Taina M, Veikkolainen P, Värrä A, Kulmala P. (2021) Sähköisten terveyspalveluiden opetus lääketieteessä. Duodecim 137 (17), 1807–1813.
 Veikkolainen P, Tuovinen T, Jarva E, Tuomikoski AM, Männistö M, Pääkkönen J, Pihlajasalo T, Reponen J. (2023) eHealth Competence Building for Future Doctors and Nurses – Attitudes and Capabilities. International Journal of Medical Informatics, 169:104912. <https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2022.104912>
 Veikkolainen P. (2021) eHealth -tarvitseeko sitä osata? Nuori Lääkäri 58(4), huhtikuu 2021.

Lisätiedot: Valtakunnallinen MEDigi-koordinatori Tiina Salmijärvi, Oulun yliopisto, tiina.salmijarvi@oulu.fi, 0294 4485618
<http://www.medigi.fi>